

№ 18/1957. s e s framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag om explosionsfarliga ämnen.

I landskapet gäller för närvarande beträffande explosiva ämnen rikets förordning av år 1915 om explosiva ämnen (FFS 86/15) med smärre ändringar (§§ 70, 71 ändrade 13/32) och beträffande eldfarliga vätskor rikets förordning av år 1924, antagen genom Landstingets beslut år 1925 (13/25) med ändring av §§ 21 och 26. I riket har denna lagstiftning förnyats, dels beträffande explosiva ämnen genom utfärdande av en ny förordning, dels beträffande vardera områdena genom utfärdande av helt ny lag år 1953 (263/53) samt med stöd av densamma utfärdad förordning den 2 augusti 1954 om brännbara vätskor (FFS 335/54) och Handels- och industriministeriets beslut (FFS 498/54). Ny förordning om explosiva ämnen har tillsvidare icke utfärdats efter lagens ikraftträdande; rikets gällande förordning utfärdades år 1925.

Den tekniska utvecklingen på dessa områden har sedan 1920-talet varit betydande. Användandet av explosionsfarliga ämnen har dessutom ökat i snabb takt, varför konsumtionen också inom landskapet

numera är av helt annan storleksordning än då. Regeringen framhåller i sin proposition till riksdagen med förslaget till lag om explosionsfarliga ämnen (Prop. 13/53) bl.a. följande: "Många ämnen och produkter, som i flera hänseenden i eld- och explosionsfarlighet äro lika de förenämnda (eldfarliga vätskor och explosiva ämnen som dock icke på grund av sin beskaffenhet kunna direkte jämföras med dem, hava kommit i allmänt bruk. Såsom exempel på sådana kunna nämnas ämnen, vilka genom inverkan av vatten utveckla lättantändliga gaser, som åter tillsammans med luft bilda explosiva blandningar. Sådana äro exempelvis kalciumkarbid och de alkaliska metallerna. Självantändliga äro bl.a. fosfor, alkali- och jordalkalifosfiderna samt ämnen, vilka innehålla oxiderande oljor. Särskilt för den allmänna som den enskilda säkerheten vore det av vikt att kunna vid behov meddela förpliktande föreskrifter även om de explosionsfarliga ämnen, som höra till förenämnda kategorier och produkter innehållande sådana. Då detta emellertid icke är möjligt inom ramen för näringslagstiftningen och administrativa stadganden och då den ökade användningen av explosiva och eldfarliga ämnen och produkter även eljest från myndigheternas sida påkallar åtgärder av stöd av smidiga, men tillräckligt effektiva säkerhets- och skyddsföreskrifter, finner Regeringen det påkallat, att en lag stiftas, som möjliggör reglementering av de olika näringar inom alla kategorier av explosionsfarliga och självantändliga ämnen och produkter med tanke på allmän säkerhet och skydd för liv och egendom."

Import och tillverkning av de ämnen, som denna lagstiftning berör, sker veterligen blott i ringa mån inom landskapet, varför praktiskt taget alla sådana varor förekomma i handeln här i den form de tillåtas i riket. I viss mån, såsom särskilt beträffande flytande drivmedel är fallet, sker också handeln inom landskapet med användande av för hela landet enhetliga distributionsapparater. Det är sålunda givet, att ett avvikande från i riket gällande grundsatser i många fall blott skulle leda till praktiska svårigheter i näringslivet utan att medföra någon väsentlig nytta. Landskapsstyrelsen har därför i detta förslag i huvudsak följt rikets lag och har också för avsikt att följa rikets förordningar vid utarbetandet av motsvarande landskapsförordningar. Av landskapets särförhållanden motiverade avvikelser komma givetvis att göras.

Stadgandena om import av explosionsfarliga ämnen ha utelämnats, då de höra till rikets lagstiftningsområde och uteslutande komma att tillämpas av riksmyndigheter. Såsom högsta övervakande myndighet

har föreslagits landskapsstyrelsen, som därvid givetvis äger rätt

att anlita sakkunnighjälp; i första hand skulle då rikets fack-

instanser anlitas med stöd av § 19 mom. 3 i självstyrelselagen.

Riksdagens 6 §, enligt vilken handels- och industriministeriet sk

bestämmer de forskningsanstalter, som skola utföra undersökningar

avge officiella utlåtanden, har med anledning härav ingen motsva-

righet i förslaget. Straffstadgandena, som i rikets lag begränsa

till böter, där icke avikligt förfarande föreligger, ha bibehållit

oförändrade, då något skäl att begränsa strafflatituden icke anse

föreligga. Såsom en speciell påföljd av brott mot dessa bestämme

ser, har i riket införts, att näringsidkare kan för viss tid döma

förlustig sin rätt enligt lagen om explosionsfarliga ämnen och an

svarig ledare för företag förklaras för viss tid oduglig att hand

va sådan befattning. Om ådömande av sådan påföljd skall i riket

handels- och industriministeriet som den myndighet, som meddelat

tillståndet eller godkännandet underrättas. Enligt föreliggande

förslag skall i motsvarande fall endast landskapsstyrelsen under

rättas, då avsikten är att i förordningen endast medgiva landskap

styrelsen rätt att meddela sådant tillstånd och att godkänna ansv

ledare. I § 18 har intagits ett uttryckligt stadgande om att de

stadganden i tidigare gällande författningar, som icke redan genom de

föreslagna landskapslagen upphävas, kunna upphävas genom landskaps-

förordning, då rikets förordning om eldfarliga vätskor av år 1924

måste anses äga karaktär av landskapslag också till de delar den

oförändrad är gällande i landskapet.

På grund av det ovan anförda får landskapsstyrelsen vördsamt

förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g

om explosionsfarliga ämnen.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

För upprätthållande av allmän säkerhet samt till skydd för liv

och egendom må, utöver vad i stadganden om bedrivande av näring

därom är föreskrivet, genom landskapsförordning utfärdas föreskrifter

om tillverkning, innehav, försäljning eller annan överlåtelse, fors-

ling och användning samt kvalitet av explosiva ämnen, eldfarliga

vätskor och gaser ävensom andra med dem jämförliga explosionsfarliga

eller självantändliga ämnen och produkter samt produkter, som under

vissa omständigheter bilda explosionsfarliga ämnen.

Bestämmelser om forsling må jämväl innefatta inskränkande före-

skriffter därom, på vilka tider och längs vilka allmänna trafikledningsforsling är tillåten.

2 §.

Genom landskapsförordning må bestämmas, att i 1 § 1 mom. avsedd verksamhet må bedrivas endast med särskilt tillstånd och på godkänd lednings ansvar.

Beviljat tillstånd och godkännande av ansvarig ledning må, då skäl därtill prövas föreligga, återkallas av den myndighet, som meddelat tillståndet eller godkännandet.

Återkallas tillstånd och har vederbörande icke inom därför utsatt skälig tid överlätit i tillståndet åsyftade ämnen och produkter som han innehar, åt annan näringsidkare, som har rätt att inneha dem, tillfalla de landskapet mot en uppskattningsvis fastställd sättning. Anses de icke kunna användas för landskapets ändamål, må de på åtgärd av polismyndighet på orten för ägarens räkning sålva på offentlig auktion.

Då tillstånd återkallas, må tillika de ämnen och produkter i vederbörandes värjo, som tillståndet gäller, omhändertagas av polismyndigheten, till dess att med dem förfarits, såsom i 3 mom. är stadgat.

3 §.

Efterlevnaden av bestämmelserna i denna landskapslag och i stöd av densamma meddelade föreskrifter övervakas, i enlighet med vad i landskapsförordning närmare föreskrives, av landskapsstyrelsen och de övriga övervakningsmyndigheter, vilka ombetros sagda uppgift.

Om den på yrkesinspektionsmyndigheterna ankommande övervakning, som avser arbetarskydd, är särskilt stadgat.

4 §.

För övervakning av efterlevnaden av bestämmelserna i denna landskapslag och med stöd av densamma meddelade föreskrifter äger övervakningsmyndighet rätt att erhålla tillträde till de ställen, där här avsedda ämnen och produkter samt råämnena till dem tillverkas, försäljas eller äro upplagrade, och vid behov för undersökning erhålla prov av ämnen och produkter samt, då skäl därtill föreligga, förbjuda tillverkning eller överlåtelse av misstänkt ämne eller produkt, till dess undersökningen, som bör förrättas i brådskande ordning, ägt rum. Om undersökningens resultat skall vederbörande utan dröjsmål underrättas.

5 §.

Idkare av ovan i 1 § avsedd näring är pliktig att lämna övervak-

ningsmyndighet de uppgifter, som äro nödiga för övervakningen av

terlevnaden av denna landskapslag och med stöd av densamma meddel

föreskrifter. Likaså må det förordnas, att näringsidkare skall

vara pliktig att föra bok över produktion, lager och försäljning.

6 §.

Angående för övervakningsmyndighets förrättningar, expeditioner

och blanketter utgående avgifter, vilka må fastställas jämväl i

av arvode eller lösen åt övervakningsmyndighet, stadgas i landska

förordning. Lösen och arvoden bestämmas i överensstämmelse med

allmänna principerna i lagen den 17 oktober 1942 om grunderna för

avgifter, som skola erläggas för särskilda myndigheters expeditioner

och tjänsteförrättningar (FFS 806/42).

Måste undersökning av ämnes eller produkts kvalitet eller ege

skaper av övervakningsmyndighet företagas, skola utgifterna här

bestridas av ämnets eller produktens ägare eller innehavare.

7 §.

Värdering, varom stadgas i 2 §, verkställas av två därtill

förordnade ojäviga sakkunniga personer i närvaro av polismyndigh

Ämnets eller produktens ägare eller innehavare skall bevisligen

kallas till värderingen, men hans frånvaro hindrar icke dess ver

ställande.

8 §.

Övervakningsmyndighet eller den som förrättar undersökning må ej

för utomstående/yppa, ej heller själv draga nytta av vad han i sin

befattning som övervakare eller i stöd av 5 § erfarit om näringsid-

kares affärs- eller yrkeshemligheter.

9 §.

Polismyndigheterna äro skyldiga att vid behov lämna handräck-

ning vid övervakningen av efterlevnaden av denna lag.

Polischef äger befogenhet att på anhållan av övervakningsmyndig-

het förordna om kvarstad på olovligen eller i strid med utfärdad

förbud här tillverkade, forslade, innehavda eller saluhållna eller

till landet införda ämnen eller produkter, som äro underkastade denna

lag. Kvarstaden är i kraft, till dess att i stöd av 11 § anhängig-

gjort mål om förverkande av ämnet eller produkten avgjorts medelst

dom, som vunnit laga kraft, eller rätten eller, på framställning av

den övervakningsmyndighet, som begärt handräckning, polischef an-

norlunda förordnar.

Med kvarstad belagda ämnen och produkter skola av myndigheten

förseglade förvaras på säkert ställe.

10 §.

Den som genom att lämna falsk uppgift eller genom att hemlighålla kvalitet eller genom annat svikligt förfarande bryter mot denna landskapslag eller med stöd av densamma meddelade föreskrifter, straffas där ej strängare straff är annorstädes stadgat, med böter eller fängelse i högst två år.

Den som på annat än i 1 mom. nämnt sätt bryter mot bestämmelserna i denna landskapslag eller med stöd av densamma meddelade föreskrifter straffas med böter, där ej annorstädes i lag strängare straff är stadgat.

Förutom att straff ådömes må därjämte ämne eller produkt, som verkats, forslats, innehafts eller överlåtits i strid med denna landskapslag och med stöd av densamma meddelade föreskrifter, eller dess värde samt genom brottet vunnen ekonomisk nytta dömas förbrukas till staten.

11 §.

Den som gör sig skyldig till vårdslöshet vid hanteringen av ämnen och produkter, på vilka denna landskapslag äger tillämpning, eller handskas med dem så ovarsamt, att annan kan anställa skada med de straffes såsom i 44 kap. strafflagen är stadgat.

12 §.

Dömes den som äger rätt att idka tillverkning eller försäljning av ovan i 1 § nämnda ämnen eller produkter eller som erhållit rätt att hålla sådana varor i lager till straff för brott mot bestämmelserna i denna landskapslag eller med stöd av densamma meddelade föreskrifter och är brottet ej ringa, må han därjämte för viss tid dömas förlustig denna rätt. Likaså må i 2 § 1 mom. avsedd ansvarig ledare, då han dömes till straff för brott mot bestämmelserna i denna landskapslag eller med stöd av densamma meddelade föreskrifter, om förseelsen till sin art är sådan, förklaras för viss tid oduglig att handhava sådan befattning.

Då i 1 mom. stadgad påföljd ådömts, skall rätten, sedan utslaget vunnit laga kraft, därom underrätta landskapsstyrelsen.

13 §.

Tredskas någon att fullgöra honom enligt denna landskapslag eller med stöd av densamma meddelade föreskrifter ålagd skyldighet, äger landskapsstyrelsen befogenhet att tvinga honom därtill medelst vite eller vid äventyr, att det som underlåtits kommer att utföras på hans bekostnad.

14 §.

Denna landskapslag äger icke tillämpning på sådan tillverkning

av läkemedel, innehållande explosionsfarliga ämnen, som med behörigt tillstånd bedrives i apoteksvarufabrik eller apotek.

Utöver vad som är stadgat om tillverkning, införsel, innehav, försäljning och försling av alkoholdrycker skola vid tillverkning upplagring och försling av etanol och vätskeblandningar, innehållande etanol, med stöd av denna landskapslag meddelade säkerhetsbestämmelser iakttagas.

Angående tillverkning och införsel av, handel med samt anskaffande och innehav av skjutförnödenheter gäller, vad därom är särskilt stadgat eller framdeles stadgas.

15 §.

I landskapsförordning stadgas, inom vilken tid butik eller lag som före denna landskapslags ikraftträdande godkänts för sitt ändamål, skall ändras så, att de uppfylla de fordringar, som denna landskapslag och med stöd av densamma utfärdade bestämmelser uppställer. Inom samma tid skall anhållas om godkännande av ansvarig ledare för företaget, där så är erforderligt.

16 §.

Närmare föreskrifter angående verkställigheten och tillämpningen av denna landskapslag meddelas genom landskapsförordning.

17 §.

Denna landskapslag träder omedelbart i kraft. Genom densamma upphävas de stadganden i förordningen den 4 december 1915 angående tillverkning, försäljning, inköp, förvaring och transport av explosiva ämnen (FFS 86/15) och i landskapslagen den 15 maj 1925 om antagande av förordningen angående tillverkning, upplag, försäljning och försling av eldfarliga vätskor, given den 29 mars 1924 (13/25), som stå i strid med denna landskapslag, medan övriga i nämnda författningar ingående stadganden upphävas genom landskapsförordning.

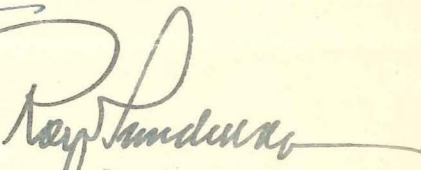
Mariehamn, den 24 oktober 1957.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Hugo Johansson.

Landskapssekreterare

Rolf Sundman.